

Ψηφιακό Αρχείο Γεωργακά

Το Ψηφιακό Αρχείο Γεωργακά (ΨΑΓ) είναι λεξικογραφικό αρχείο. Κάθε λήμμα του περιλαμβάνει ένα σύνολο ψηφιοποιημένων δελτίων με παραθέματα που παρουσιάζουν μορφές και χρήσεις του λημματικού τύπου. Κάτω από κάθε δελτίο εμφανίζονται τα στοιχεία ταυτότητας του παραθέματος σε πίνακα, τα περισσότερα πεδία του οποίου μπορούν να αξιοποιηθούν ως παράμετροι σύνθετης αναζήτησης. Αν θέλουμε η αναζήτησή μας να μην περιλαμβάνει την παράμετρο *Λήμμα*, θα πρέπει στο αντίστοιχο πεδίο να πληκτρολογήσουμε το σύμβολο %.

Μορφή και δομή του Ψηφιακού Αρχείου Γεωργακά (ΨΑΓ)

Κατά την είσοδό μας στο ΨΑΓ εμφανίζεται ένας σύντομος οδηγός με τη μορφή διαφανειών, οι οποίες επεξηγούν ορισμένες βασικές παραμέτρους του περιβάλλοντος.

Η πλήρης δομή του ΨΑΓ αποτυπώνεται σχολιασμένη στην παρακάτω εικόνα:

Πάνω αριστερά στην κεντρική σελίδα βλέπουμε το **πλήκτρο σύνθετης αναζήτησης**. Το περιβάλλον και οι παράμετροι της σύνθετης αναζήτησης θα παρουσιαστούν αναλυτικότερα στην υποενότητα [«Σύνθετη αναζήτηση»](#).

Κάτω από το πλήκτρο σύνθετης αναζήτησης εμφανίζεται ο **κατάλογος των αποτελεσμάτων**, με τα λήμματα που απαντούν στα κριτήρια αναζήτησης να εμφανίζονται σε απόλυτη αλφαβητική σειρά. Στην προκειμένη περίπτωση, κριτήριο αναζήτησης αποτέλεσε το τμήμα *λεξ%* στο πεδίο *Λήμμα*. Ο αριθμός σε παρένθεση δίπλα σε κάθε λήμμα δηλώνει το πλήθος των δελτίων του που ανταποκρίνονται στις παραμέτρους αναζήτησης που θέσαμε.

Το **λήμμα που έχουμε επιλέξει** (*λεξικογραφικός*) σημειώνεται στον κατάλογο των αποτελεσμάτων με κόκκινο χρώμα γραμματοσειράς.

Πάνω δεξιά στην κεντρική σελίδα του περιβάλλοντος θα βρούμε τον **αριθμό των αποτελεσμάτων** που απαντούν στα κριτήρια αναζήτησης που θέσαμε. Στην αγκύλη

καταγράφεται ο αύξοντας αριθμός των αποτελεσμάτων που εμφανίζονται στη συγκεκριμένη σελίδα. Στην προκειμένη περίπτωση, εμφανίζονται τα αποτελέσματα 1-20 σε σύνολο 44 αποτελεσμάτων.

Στο κάτω μέρος της σελίδας και προς τα αριστερά εμφανίζεται ο **αριθμός των σελίδων στις οποίες κατανέμονται τα αποτελέσματα**. Κάθε σελίδα περιλαμβάνει ως 20 αποτελέσματα. Όταν λοιπόν η αναζήτησή μας επιστρέφει περισσότερα από 20 αποτελέσματα, αυτά κατανέμονται σε περισσότερες σελίδες.

Κάτω δεξιά στη σελίδα δίνεται η **δυνατότητα μετάβασης σε συγκεκριμένη σελίδα αποτελεσμάτων**. Στο πεδίο δίπλα στην ένδειξη «Μετάβαση στη σελίδα» μπορούμε να πληκτρολογήσουμε τον αριθμό της σελίδας που μας ενδιαφέρει και πατώντας το πλήκτρο Enter του πληκτρολογίου να μεταβούμε σε αυτήν.

Στο κέντρο της σελίδας εμφανίζεται ένα ψηφιοποιημένο **δελτίο**. Μπορούμε να μεγεθύνουμε την εικόνα του δελτίου αν, με τον δρομέα πάνω στην εικόνα, κυλήσουμε τη ροδέλα του ποντικιού μας προς τα πάνω και να τη σμικρύνουμε κυλώντας τη ροδέλα προς τα κάτω. Κάτω από το δελτίο εμφανίζεται η **σήμανση**, δηλαδή τα στοιχεία ταυτότητάς του (αλλιώς: τα **μεταδεδομένα** του).

Κάτω δεξιά από τη φωτογραφία του δελτίου καταγράφεται η **σειρά** του στο σύνολο των δελτίων του λήμματος: το δελτίο αυτό είναι το 2^ο από τα 9 δελτία που περιλαμβάνει το λήμμα **λεξικογραφικός**. Τα δελτία ενός λήμματος εμφανίζονται σε σταθερή σειρά κάθε φορά που πραγματοποιούμε αναζήτηση με τις ίδιες παραμέτρους.

Η **περιήγηση στα δελτία ενός λήμματος** γίνεται με τα βελάκια πλοήγησης που εμφανίζονται στην αριστερή και τη δεξιά πλευρά του δελτίου, όταν ο δρομέας βρίσκεται πάνω στο δελτίο. Με το αριστερό βελάκι μεταβαίνουμε στο προηγούμενο δελτίο και με το δεξί στο επόμενο. Αν θέλουμε να μεταβούμε εξαρχής σε ένα συγκεκριμένο δελτίο χωρίς να διατρέξουμε ένα ένα τα δελτία που προηγούνται, χρησιμοποιούμε τη **δυνατότητα μετάβασης σε δελτίο**, κάτω ακριβώς από τον αριθμό σειράς του δελτίου, πληκτρολογώντας στο πεδίο της τον αριθμό σειράς του δελτίου και πατώντας το πλήκτρο Enter.

Δεξιά δίπλα στην κεντρική σελίδα του περιβάλλοντος εμφανίζονται σε εικονίδια οι περαιτέρω δυνατότητες αναζήτησης και αποθήκευσης του περιβάλλοντος:

Αναζήτηση στο αρχείο (απλή αναζήτηση λήμματος)

Αν πατήσουμε πάνω στο εικονίδιο με το αριστερό πλήκτρο του ποντικιού, θα ανοίξει πεδίο αναζήτησης στο οποίο μπορούμε να πληκτρολογήσουμε τη λέξη ή το τμήμα λέξης που μας ενδιαφέρει. Κατόπιν, πατώντας το πλήκτρο Enter αποστέλλουμε το αίτημα αναζήτησης στο περιβάλλον. Η απλή αναζήτηση βασίζεται μόνο στην παράμετρο **Λήμμα**. Το εικονίδιο - πεδίο της θα το συναντήσουμε σε όλες τις ενότητες του δικτυακού τόπου. Για λεπτομερείς

οδηγίες σχετικά με τους τρόπους αναζήτησης λημμάτων, βλ. ενότητα [«Δυνατότητες αναζήτησης»](#).

Καλάθι

Πρόκειται για αποθετήριο, στο οποίο μπορούμε να αποθηκεύουμε δελτία της επιλογής μας από ένα ή περισσότερα λήμματα, προκειμένου να δημιουργήσουμε τη δική μας συλλογή. Αναλυτική παρουσίαση του καλαθιού θα βρούμε στην υποενότητα [«Καλάθι»](#).

Συλλογές

Το εικονίδιο των συλλογών εμφανίζεται μόνο σε χρήστες που έχουν εγγραφεί στο περιβάλλον και είναι συνδεδεμένοι. Στον χώρο των συλλογών μπορούμε να δημιουργήσουμε συλλογές, να αποθηκεύσουμε τα περιεχόμενα του καλαθιού μας και να ενσωματώσουμε συλλογές άλλων χρηστών υπό προϋποθέσεις. Αναλυτική παρουσίαση του περιβάλλοντος των συλλογών θα βρούμε στην υποενότητα [«Συλλογές»](#).

Κωδικοποίηση των δελτίων

Η ομάδα Γεωργακά έχει χρησιμοποιήσει τους εξής **τρόπους αποτύπωσης των πληροφοριών** στα πρωτότυπα δελτία: επικόλληση αυθεντικού αποκόμματος, χειρόγραφο, δακτυλογράφηση, φωτοτυπία, σφραγίδα (ο τελευταίος τρόπος μόνο για την καταγραφή της πηγής).

Τα δελτία εμφανίζουν την εξής σταθερή **κωδικοποίηση**: στο κέντρο του δελτίου (σπανιότερα στη δεξιά πλευρά) βρίσκεται το παράθεμα, στο οποίο συνήθως είναι υπογραμμισμένος ο τύπος που ενδιαφέρει, συχνά με κόκκινο χρώμα. Στην πάνω δεξιά πλευρά είναι γραμμένο το λήμμα στο οποίο εντάσσεται το αποδελτιωμένο παράθεμα, ενίοτε με γραμματικές, συντακτικές ή υφολογικές παρατηρήσεις ή καταγραφές φράσεων υποψήφιων να ενταχτούν στο ερμηνευμα του λήμματος. Στην πάνω αριστερή πλευρά σημειώνονται κωδικοποιημένα τα στοιχεία ταυτότητας του παραθέματος (συγγραφέας, έργο, σελίδα, για συλλογές δημοτικών τραγουδιών: αριθμός καταγραφής και στίχος). Όταν στο δελτίο δεν σημειώνονται τα στοιχεία της πηγής, θεωρείται ότι το παράθεμα προέρχεται από τις προσωπικές σημειώσεις του καθηγητή Γεωργακά.

Σε ορισμένα δελτία συναντούμε **συντομογραφίες**, οι συνηθέστερες από τις οποίες είναι οι εξής:

- sp. also = spelled also
- s.= see
- syn.= synonym

- ant.= antonym
- cf= confer
- fr.= from
- L= Learned

Αναλυτικό κατάλογο συντομογραφιών θα βρούμε στο *Ελληνο-αγγλικό λεξικό Γεωργακά (MGED)*.

Στο ΨΑΓ, τα δελτία του αρχείου εμφανίζονται με τη μορφή φωτογραφιών των αυθεντικών χάρτινων δελτίων. Η φωτογραφική μορφή δεν επιτρέπει την ηλεκτρονική αναζήτηση λέξεων στα κείμενα των δελτίων. Επίσης, δεν είναι δυνατή η αποθήκευση των δελτίων στον υπολογιστή του χρήστη.

Ηλεκτρονική σήμανση των ψηφιοποιημένων δελτίων

Τα κωδικοποιημένα στοιχεία κάθε δελτίου, μαζί με περαιτέρω πληροφορίες που προκύπτουν από την κωδικοποίηση αυτή, καταγράφονται στον πίνακα που εμφανίζεται κάτω από τη φωτογραφία του. Τα πεδία του πίνακα μας δίνουν τις εξής πληροφορίες:

[Συγγραφέας](#)

[Τίτλος έργου](#)

[Είδος πηγής](#)

[Άλλοι συγγραφείς](#)

[Τύπος λήμματος](#)

[α' έκδοση](#)

[Εφημερίδα - Περιοδικό](#)

[Συνδεδεμένα λήμματα](#)

Συγγραφέας: Στο πεδίο αυτό καταγράφεται ο συγγραφέας του έργου από το οποίο προέρχεται το παράθεμα.

Όταν η πηγή είναι ανθολογία λογοτεχνίας, στο πεδίο αυτό εμφανίζεται το όνομα του επιμελητή, ενώ το όνομα του συγγραφέα του παραθέματος εμφανίζεται στο πεδίο **Άλλοι συγγραφείς**.

Το πεδίο **Συγγραφέας** μένει κενό (εμφανίζει την ένδειξη ---) στις ακόλουθες περιπτώσεις:

- Όταν η πηγή είναι ανθολογία λογοτεχνίας στην οποία δεν κατονομάζεται ο επιμελητής.
- Όταν η πηγή είναι εφημερίδα, περιοδικό ή άλλο συλλογικό έργο.
- Όταν η πηγή είναι γλωσσάρι.
- Όταν η πηγή ανήκει στην κατηγορία *Varia*.

Στις δύο πρώτες περιπτώσεις, το όνομα του συγγραφέα του παραθέματος εμφανίζεται στο πεδίο **Άλλοι συγγραφείς**.

Όταν στο δελτίο δεν καταγράφεται η πηγή του παραθέματος, θεωρούμε ότι το παράθεμα προέρχεται από τις προσωπικές σημειώσεις του καθηγητή Δημητρίου Γεωργακά, ο οποίος καταχωρείται ως συγγραφέας.

Σε ορισμένα δελτία, η πηγή του παραθέματος δεν σημειώνεται στην πάνω αριστερή πλευρά αλλά πάνω ή κάτω από το παράθεμα. Στις περιπτώσεις αυτές, εφόσον στάθηκε δυνατή η διασταύρωση με το πρωτότυπο έργο και πιστοποιήθηκε η ακρίβεια στην καταγραφή του παραθέματος, στο πεδίο **Συγγραφέας** εμφανίζεται το όνομα του συγγραφέα του παραθέματος. Αν η διασταύρωση δεν στάθηκε δυνατή ή αν κατέδειξε ότι το παράθεμα δεν μεταφέρθηκε αυτούσιο από το πρωτότυπο, τότε στο πεδίο **Συγγραφέας** εμφανίζεται το όνομα *Γεωργακάς Δημήτριος* και το όνομα του συγγραφέα της πηγής εμφανίζεται στο πεδίο **Άλλοι Συγγραφείς**.

Τίτλος έργου: Στο πεδίο αυτό καταγράφεται ο τίτλος του έργου από το οποίο προέρχεται το παράθεμα.

Όταν το παράθεμα προέρχεται από τον τύπο, στο πεδίο αυτό εμφανίζεται ο τίτλος της εφημερίδας ή του περιοδικού προέλευσης και σε παρένθεση η χρονολογία του φύλλου ή του τεύχους, εφόσον μαρτυρείται. Ο τίτλος της εφημερίδας ή του περιοδικού εμφανίζεται επίσης στο πεδίο **Εφημερίδα - Περιοδικό**.

Ορισμένες πηγές εμφανίζουν πριν από τον τίτλο τους τον χαρακτηρισμό *Varia*. Οι πηγές αυτές εμπίπτουν στις εξής κατηγορίες:

- Αλληλογραφία του καθηγητή Γεωργακά. Στην περίπτωση αυτή, δίπλα στον χαρακτηρισμό *Varia* εμφανίζεται το όνομα του αποστολέα.
- Γλωσσάρια ειδικού λεξιλογίου που κατάρτισαν μέλη της ομάδας Γεωργακά είτε μέσω προφορικών συνεντεύξεων είτε μέσω αποδελτίωσης κειμένων ειδικής ορολογίας. Στην περίπτωση αυτή, δίπλα στον χαρακτηρισμό *Varia* εμφανίζεται το όνομα του συντάκτη και συνήθως και η θεματική περιοχή που καλύπτει το γλωσσάρι.
- Καταγραφές που προέρχονται από προφορικές πηγές (κυρίως ραδιόφωνο και τηλεόραση). Στην περίπτωση αυτή, δίπλα στον χαρακτηρισμό *Varia* εμφανίζεται το όνομα του καταγραφέα.
- Παραθέματα που προέρχονται μεν από έντυπες πηγές (τα παραθέματα είναι φωτοτυπημένα ή αυθεντικά αποκόμματα από έντυπα), αλλά δεν υπάρχει καταγραφή της πηγής πάνω αριστερά. Στην περίπτωση αυτή, στο πεδίο **Τίτλος έργου** εμφανίζεται ο χαρακτηρισμός *Varia* χωρίς περαιτέρω προσδιορισμό.

Είδος πηγής: Στο πεδίο αυτό χαρακτηρίζεται το έργο - πηγή του παραθέματος ως προς το είδος λόγου/ κειμενικό είδος.

Άλλοι συγγραφείς: Στο πεδίο αυτό καταγράφεται ο συγγραφέας του παραθέματος, όταν το πεδίο **Συγγραφέας** παραμένει κενό ή συμπληρώνεται από άλλο όνομα (δηλ. από το

όνομα του επιμελητή μιας λογοτεχνικής ανθολογίας ή από το όνομα του Δημητρίου Γεωργακά, όταν το παράθεμα θεωρείται ότι δεν έχει μεταφερθεί αυτούσιο από το πρωτότυπο έργο).

Τύπος λήμματος: Στο πεδίο αυτό καταγράφεται ο τύπος λήμματος, δηλαδή η γραμματική κατηγορία στην οποία εντάσσεται το λήμμα. Στο ΨΑΓ διακρίνονται οι ακόλουθες γραμματικές κατηγορίες/ τύποι λήμματος:

- α' συνθετικό
- β' συνθετικό
- Πρόθημα
- Επίθημα
- Πρόθεση
- Σύνδεσμος
- Επίρρημα
- Άρθρο
- Αντωνυμία
- Όνομα
- Αριθμητικό
- Ρήμα
- Μετοχή
- Άλλη κατηγορία

Η λογική της κατάταξης σε τύπο λήμματος παρουσιάζεται αναλυτικά στην ενότητα [«Γραμματική κατηγοριοποίηση των λημμάτων και λημματογράφηση»](#).

α' έκδοση: Στο πεδίο αυτό καταγράφεται η χρονολογία α' έκδοσης του τόμου που αποδελτιώθηκε, η οποία συνήθως συμπίπτει με τη χρονολογία α' έκδοσης του έργου. Όταν η πηγή του παραθέματος είναι εφημερίδα/ περιοδικό, στο πεδίο αυτό σημειώνεται η χρονολογία έκδοσης του φύλλου/ τεύχους. Στις περιπτώσεις που η χρονολόγηση δεν στάθηκε δυνατή, το πεδίο συμπληρώνεται με τη συντομογραφία χ.χ. (χωρίς χρονολόγηση).

Εφημερίδα - Περιοδικό: Όταν το παράθεμα προέρχεται από εφημερίδα ή περιοδικό, στο πεδίο αυτό καταγράφεται ο τίτλος του εντύπου.

Συνδεδεμένα λήμματα: Όταν ένα λήμμα είναι συνδεδεμένο με άλλο ή άλλα λήμματα του αρχείου, στο πεδίο αυτό εμφανίζονται οι τίτλοι τους. Στην περίπτωση αυτή, ο τίτλος του πεδίου είναι κόκκινος και ενεργός: αν πατήσουμε πάνω του, θα ανοίξει νέα καρτέλα με κατάλογο των συνδεδεμένων λημμάτων, στα οποία μπορούμε να περιηγηθούμε όπως ακριβώς και στην κεντρική σελίδα του ΨΑΓ.

[Εγγραφή και σύνδεση στο περιβάλλον](#)

Η εγγραφή στο περιβάλλον του ΨΑΓ γίνεται από την ενότητα *Είσοδος* και είναι δωρεάν και μόνιμη. Από την ίδια ενότητα μπορούμε στη συνέχεια να συνδεόμαστε κάθε φορά που μπαίνουμε στο περιβάλλον.

Κατάλογος λημμάτων και αρχές ηλεκτρονικής ληματογράφησης

Ασυμφωνίες μεταξύ ηλεκτρονικής ληματογράφησης και ληματογράφησης της ομάδας Γεωργακά

Πρέπει να έχουμε κατά νου ότι στο ΨΑΓ θα συναντήσουμε δύο ειδών ληματογραφίες: α) τη ληματογράφιση που έκανε η ομάδα Γεωργακά και καταγράφεται στην πάνω δεξιά πλευρά κάθε δελτίου και β) τη ληματογράφιση που έκανε η ομάδα ψηφιοποίησης του αρχείου Γεωργακά και με βάση αυτήν έχει καταρτιστεί το ληματολόγιο του ΨΑΓ. Η τελευταία ακολούθησε κατά βάση τις επιλογές της πρώτης, αλλά με ορισμένες συστηματικές διαφοροποιήσεις που απαντούν σε πρακτικές αναγκαιότητες.

Να σημειωθεί καταρχάς ότι σε περιπτώσεις που, κατόπιν διασταύρωσης με λεξικά, γραμματικές και συντακτικά, διαπιστώθηκαν αβλεψίες στη ληματογράφιση της ομάδας Γεωργακά (ορθογραφικά λάθη, σφάλματα δακτυλογράφησης, άστοχες εκτιμήσεις για τον λημματικό τύπο, παραποποθετήσεις), δεν ακολουθήθηκαν οι ληματογραφικές προτάσεις της ομάδας Γεωργακά.

Πρέπει ακόμη να υπογραμμιστεί ότι το αρχείο Γεωργακά περιλαμβάνει έναν αριθμό δελτίων που προέρχονται από λεξικά και τα οποία απευθύνονται στους συντάκτες του *MGED*. Τα δελτία αυτά συνήθως συνυπάρχουν με άλλα από διαφορετικές πηγές στα πλαίσια του ίδιου λήμματος και σε κάποιες περιπτώσεις επηρεάζουν τον τίτλο του με βάση τις [αρχές ληματογράφησης](#), ενώ ορισμένα λήμματα περιλαμβάνουν μόνο δελτία που προέρχονται από λεξικά. Τα περισσότερα δελτία που προέρχονται από λεξικά αποκλείστηκαν από την τελική έκδοση του ΨΑΓ.

Τέλος, όπως θα εξηγηθεί στην ενότητα [«Βασικές αρχές ληματογράφησης»](#), οι αρχές ληματογράφησης του ΨΑΓ ακολουθούν τη φιλοσοφία της γραμματικής κατηγοριοποίησης των λέξεων, γεγονός που ενίοτε δημιουργεί ασυμφωνίες με τις ληματογραφικές και τις γραμματικές παρατηρήσεις στο εσωτερικό των δελτίων.

Για τους παραπάνω λόγους, σε ορισμένες περιπτώσεις το ηλεκτρονικό ληματολόγιο του ΨΑΓ δεν συμφωνεί με τη ληματογράφιση που εμφανίζεται στο εσωτερικό των δελτίων. Η ασυμφωνία όμως αυτή ακολουθεί συγκεκριμένες και σταθερές αρχές. Άλλωστε, ανεξάρτητα από τη ληματογράφιση του ΨΑΓ, οι επιλογές της ομάδας Γεωργακά θα είναι πάντοτε ορατές στον χρήστη του περιβάλλοντος αφού καταγράφονται στα δελτία.

Βασικές αρχές ληματογράφησης

Οι βασικές αρχές που ακολουθήθηκαν στην ηλεκτρονική ληματογράφιση είναι οι εξής:

1. Για να αποτελέσει ένας τύπος A αυτόνομο λήμμα, πρέπει να υπάρχει τουλάχιστον ένα δελτίο που στην πάνω δεξιά πλευρά του να έχει σημειωμένο τον τύπο αυτό.
2. Κάθε λήμμα A περιλαμβάνει όλα τα δελτία που πάνω δεξιά έχουν ληματογραφηθεί από την ομάδα Γεωργακά ως A. Εξάιρεση στην αρχή αυτή αποτελούν οι περιπτώσεις που η ληματογράφιση αυτή κρίθηκε άστοχη ή επέδρασαν άλλες αρχές ληματογράφησης.
3. Αν στα δελτία του λήμματος A συναντάται τύπος B που δεν υπάρχει ως αυτόνομο λήμμα, καταγράφεται στον τίτλο του λήμματος ως β' τύπος.

Παράδειγμα: Στο λήμμα *ταβέρνα* υπάρχει δελτίο που στο παράθεμά του εμφανίζει τον τύπο *νταβέρνα*. Ο τύπος αυτός δεν υφίσταται ως αυτόνομο λήμμα, γιατί δεν υπάρχει δελτίο που να τον καταγράφει πάνω δεξιά. Γι' αυτό εντάχθηκε ως β' τύπος στο λήμμα *ταβέρνα* που έχει πλέον τίτλο *ταβέρνα & νταβέρνα*.

4. Αν στα δελτία του λήμματος A συναντάται τύπος B που υπάρχει ως χωριστό λήμμα, ο χρήστης που ερευνά το λήμμα A παραπέμπεται και στο λήμμα B. Τότε λέμε ότι υπάρχει σύνδεση μεταξύ των λημμάτων A και B.

Παράδειγμα: Στο λήμμα *τακτικά* υπάρχει δελτίο που πάνω δεξιά έχει λημματογραφηθεί από την ομάδα Γεωργακά ως *τακτικά*, αλλά στο παράθεμα εμφανίζει τον τύπο *ταχτικά*. Το *ταχτικά* υπάρχει ως χωριστό λήμμα (*ταχτικά & ταχτικώς*). Γίνεται σύνδεση ανάμεσα στα δύο λήμματα.

Περισσότερες λεπτομέρειες για το θέμα θα βρούμε στην υποενότητα [«Συνδέσεις μεταξύ λημμάτων»](#).

5. Στον τίτλο του λήμματος καταγράφονται όλες οι μορφολογικές παραλλαγές που συναντώνται στα δελτία του λήμματος, είτε αυτά εμφανίζονται στο ΨΑΓ είτε όχι, εκτός αν υπάρχουν ως αυτόνομα λήμματα.

6. Τύποι με λόγιες καταλήξεις, είτε σημειώνονται από την ομάδα Γεωργακά στην πάνω δεξιά πλευρά των δελτίων είτε όχι, καταγράφονται στον τίτλο λήμματος μόνο εφόσον συναντώνται σε παραθέματα που το είδος πηγής τους χαρακτηρίζεται λογοτεχνικό.

Στο λήμμα *συναίσθηση & συναίσθησις & συναίσθηση* ο τύπος με τη λόγια κατάληξη καταγράφηκε στον τίτλο λήμματος, επειδή συναντάται σε δελτίο η πηγή του οποίου χαρακτηρίστηκε λογοτεχνική στο πεδίο *Είδος πηγής* των μεταδεδομένων και των παραμέτρων αναζήτησης του ΨΑΓ. Αντίθετα, το λήμμα *συνάντηση* δεν περιλαμβάνει στον τίτλο του τον αντίστοιχο λόγιο τύπο παρότι καταγράφεται σε δελτία, επειδή κανένα από τα δελτία αυτά δεν προέρχεται από λογοτεχνική πηγή.

7. Έναρθροι (ουσιαστικοποιημένοι) τύποι εντάσσονται στο λήμμα του άρθρου και σημαίνονται με βάση αυτόν.

Παράδειγμα: δελτία που και πάνω δεξιά και μέσα στο παράθεμα εμφανίζουν τον τύπο *το σώσε* εντάχθηκαν στο λήμμα *σώζω* και σημάνθηκαν ως ρήματα. Αντίστοιχα, δελτία που περιλάμβαναν την ουσιαστικοποιημένη μετοχή *αντικείμενο* εντάχθηκαν στο λήμμα *αντικείμενος*, ανεξάρτητα από τη λημματογράφησή τους πάνω δεξιά, και σημάνθηκαν ως μετοχές.

8. Τύποι που:

- ανήκουν στην ίδια γραμματική κατηγορία (τύπο λήμματος),
- έχουν κοινό θέμα,
- έχουν κοινή σημασία ή ταυτίζονται σε μία από τις σημασίες τους και

- διαφέρουν μόνο ως προς την παραγωγική κατάληξη

εντάχθηκαν σε ένα κοινό λήμμα, στον τίτλο του οποίου καταγράφονται όλοι οι τύποι που περιλαμβάνονται στο λήμμα.

Προσοχή: η αρχή αυτή ισχύει π.χ. για τους τύπους *υπαρξ-ιακός* και *υπαρξ-ικός* που εντάχθηκαν σε ένα λήμμα *υπαρξιακός & υπαρξικός*, όχι όμως για τα αντίστοιχα παράγωγα επιρρήματα, όπου ως παραγωγική κατάληξη αναγνωρίζουμε το *-α* και το *-ως*. Κατά συνέπεια, τα λήμματα *υπαρξιακά & υπαρξιακώς* και *υπαρξικά* παραμένουν χωριστά. Αντίστοιχα, οι τύποι *ξεσπιτώνω* και *ξεσπιτίζω* συνυπάρχουν στο ίδιο λήμμα, αλλά στις αντίστοιχες παθητικές μετοχές κατάληξη θεωρείται το *-μένος*, με αποτέλεσμα οι τύποι *ξεσπιτωμένος* και *ξεσπιτισμένος* να αποτελούν χωριστά μεταξύ τους λήμματα.

9. α. Τύποι που διαφοροποιούνται μόνο ως προς την παρουσία ή απουσία του ευφωνικού -γ- θεωρείται ότι έχουν κοινό θέμα και εντάσσονται στο ίδιο λήμμα.

Παράδειγμα: οι τύποι *μοιρολόι* και *μοιρολόγι* εντάσσονται σε ένα λήμμα: *μοιρολόγι & μοιρολόι*.

β. Τύποι που διαφέρουν μόνο ως προς τη θέση του τόνου περιλαμβάνονται σε ένα λήμμα, εκτός αν έχουν διαφορετική ετυμολογική καταγωγή ή η αλλαγή στη θέση του τόνου επηρεάζει τη σημασία.

Παράδειγμα: Οι τύποι *αμερικάνικος* και *αμερικανικός* αποτελούν ένα λήμμα: *αμερικάνικος & αμερικανικός*. Αντίθετα, οι τύποι *αλατιστός* και *αλάτιστος* αποτελούν χωριστά λήμματα, γιατί *αλατιστός*= 'αλατισμένος', ενώ *αλάτιστος*= 'ανάλατος'.

γ. Τύποι που διαφέρουν ορθογραφικά μόνο ως προς ένα γράμμα που στον έναν εμφανίζεται μονό και στον άλλο διπλό εντάσσονται στο ίδιο λήμμα, εκτός αν διαφέρουν στη σημασία ή την ετυμολογία.

Παραδείγματα: Οι τύποι *κουκέτα* και *κουκέττα* αποτελούν ένα λήμμα, ενώ οι τύποι *νησίδα*= 'νησάκι' (< *νήσος*) και *νησιίδα*= 'μικρή πάπια' (< *νήσσα*) αποτελούν χωριστά λήμματα.

10. Ομώνυμοι τύποι εντάσσονται στο ίδιο λήμμα, εφόσον ανήκουν στην ίδια γραμματική κατηγορία. Σε περιπτώσεις ομώνυμων/ γραμματικά πολύσημων άκλιτων τύπων, κυρίως γραμματικών στοιχείων όπως σύνδεσμοι, μόρια, προθέσεις (π.χ. *για* → πρόθεση, σύνδεσμος, μόριο) όλα τα δελτία εντάσσονται στο ίδιο λήμμα και διαφοροποιούνται στη σήμανση του τύπου λήμματος.

Άκλιτες μεταγραφές ξενικών ονομάτων ή όρων οι οποίες διαφέρουν στην ορθογραφική απόδοση ορισμένων φθόγγων, αποτελούν χωριστά λήμματα· π.χ. *Βατερλό* και *Βατερλώ*, *σολιτέρ* και *σολιταίρ*.

11. Δοτικές - απολιθώματα με ευρεία χρήση στο γενικό λεξιλόγιο αποτελούν αυτόνομα λήμματα και σημαίνονται ως επίρρημα.

Παράδειγμα: ο τύπος *δυνάμει* αποτελεί χωριστό λήμμα από το *δύναμη*. Στο λήμμα *δυνάμει* εντάσσονται όλα τα δελτία που στο παράθεμά τους περιλαμβάνουν τον τύπο *δυνάμει*, ανεξάρτητα αν η ομάδα Γεωργακά έχει λημματογραφήσει πάνω δεξιά στα δελτία τον τύπο *δυνάμει* ή *δύναμη*. Τα δελτία του λήμματος αυτού σημαίνονται όλα ως επίρρημα, ενώ τα δελτία του λήμματος *δύναμη* σημαίνονται ως όνομα. Γίνεται σύνδεση ανάμεσα στα δύο λήμματα.

12. Αν σε ένα λήμμα A υπάρχει τύπος X που κανονικά πρέπει να εγγραφεί στον τίτλο του λήμματος ως β' τύπος αλλά μορφολογικά ταιριάζει περισσότερο στον τίτλο του λήμματος B, τότε όλα τα δελτία του λήμματος A που περιλαμβάνουν τον τύπο X μετακινούνται στο λήμμα B και ο τύπος X εγγράφεται στον τίτλο του λήμματος B. Δεν γίνεται σύνδεση μεταξύ των λημμάτων βασισμένη στον τύπο X.

Παράδειγμα: Ο τύπος *χτήριο* δεν υπάρχει ως αυτόνομο λήμμα. Συναντάται σε ένα δελτίο που πάνω δεξιά έχει σημειωμένο τον λημματικό τύπο *κτίριο*. Το δελτίο θα έπρεπε να ενταχτεί λοιπόν στο λήμμα *κτίριο*, στον τίτλο του οποίου θα έπρεπε να προστεθεί ο τύπος *χτήριο*. Επειδή όμως μορφολογικά ο τύπος *χτήριο* ταιριάζει περισσότερο στο λήμμα *χτίριο & χτίρι*, το δελτίο μετακινήθηκε εκεί και το λήμμα μετονομάστηκε σε *χτίριο & χτίρι & χτήριο*.

13. Όταν πάνω δεξιά στο δελτίο είναι λημματογραφημένοι περισσότεροι τύποι, οι οποίοι αποτελούν ξεχωριστά λήμματα στο ΨΑΓ, το δελτίο εντάσσεται στο λήμμα που συμφωνεί με τον τύπο που συναντάται στο παράθεμα. Αν στο παράθεμα δεν είναι σαφές για ποιον τύπο πρόκειται, το δελτίο εντάσσεται στο λήμμα που καταγράφεται πρώτο πάνω δεξιά στο δελτίο.

Παράδειγμα: σε ένα δελτίο είναι σημειωμένοι πάνω δεξιά οι τύποι *εξιστορώ* και *ξιστορώ*. Και οι δύο τύποι υπάρχουν ως αυτόνομα λήμματα. Στο παράθεμα υπάρχει ο τύπος *ξιστορώ*. Το δελτίο εντάχθηκε στο λήμμα *ξιστορώ & ξιστορίζω*.

14. Τα κύρια ονόματα (τοπωνύμια, ανθρωπωνύμια) αποτελούν χωριστό λήμμα από τα αντίστοιχα προσηγορικά.

Παραδείγματα: το *Πέραμα* (τοπωνύμιο) αποτελεί λήμμα χωριστό από το προσηγορικό *πέραμα* και το *Ευτυχία* (ανθρωπωνύμιο) αποτελεί διαφορετικό λήμμα από το *ευτυχία*.

15. Ορισμένα λήμματα συνιστούν φράσεις. Στα λήμματα αυτά εντάσσονται τα δελτία που πάνω δεξιά έχουν ως μοναδική λημματογράφιση τη φράση. Τα λήμματα - φράσεις συνδέονται με τα λήμματα των κύριων συστατικών τους.

Σε περιπτώσεις φράσεων που περιλαμβάνουν πρόθεση ή επίρρημα, στο λήμμα εντάσσονται όχι μόνο τα δελτία που πάνω δεξιά έχουν ως μοναδική τους λημματογράφιση τη φράση, αλλά και τα δελτία που η ομάδα Γεωργακά είχε λημματογραφήσει ως πρόθεση ή επίρρημα, αλλά στο παράθεμα περιλαμβάνουν τη φράση. Δεν συμβαίνει το ίδιο με στοιχεία άλλων γραμματικών κατηγοριών (συνήθως ονόματα) που περιλαμβάνονται σε φράσεις· π.χ.

δελτία που πάνω δεξιά έχουν ληματογραφημένο το όνομα και στο παράθεμα μια φράση που αποτελεί αυτόνομο λήμμα, παραμένουν στο λήμμα του ονόματος.

Παράδειγμα: στο λήμμα *παρά τρίχα* & *παρατρίχα* θα βρούμε όχι μόνο δελτία που πάνω δεξιά έχουν ως μοναδική ληματογραφική πρόταση τη φράση, αλλά και δελτία που πάνω δεξιά γράφουν *παρά* και στο παράθεμά τους περιλαμβάνουν τη φράση *παρά τρίχα*. Τα δελτία αυτά έχουν σημειωθεί ως επιρρήματα, με βάση το παράθεμα. Στο ίδιο λήμμα δεν περιλαμβάνονται τα δελτία του λήμματος *τρίχα* που στο παράθεμά τους περιλαμβάνουν τη φράση.

16. Μερικές φορές, οι υπογραμμισμένοι τύποι στα παραθέματα των δελτίων εμφανίζονται διορθωμένοι από την ομάδα Γεωργακά. Τις διορθώσεις αυτές δεν τις έλαβε υπόψη η ομάδα ληματογράφησης του ΨΑΓ. Αυτό σημαίνει ότι οι «πρωτότυποι» τύποι τέτοιων περιπτώσεων λήφθηκαν κανονικά υπόψη στον τίτλο λήμματος και τις συνδέσεις.

17. Όταν ο τίτλος λήμματος περιλαμβάνει περισσότερους τύπους, η σειρά με την οποία παρατίθενται υπαγορεύεται από τη ληματογράφηση της ομάδας Γεωργακά, από την ομοιομορφία όσο είναι δυνατόν και από τη συχνότητα εμφάνισης στον λόγο. Σε κάθε περίπτωση, όταν αναζητούμε έναν τύπο, το λήμμα που τον περιλαμβάνει θα εμφανιστεί ανεξάρτητα από τη σειρά του ζητούμενου τύπου στον τίτλο του λήμματος.

Γραμματική κατηγοριοποίηση των λημάτων και ληματογράφηση

Στο εσωτερικό πολλών δελτίων, κάτω από την καταγραφή του λημματικού τύπου, βρίσκουμε κωδικοποιημένες παρατηρήσεις για τη γραμματική κατηγορία στην οποία εντάσσεται ο τύπος: *adv.* (επίρρημα), *conj.* (σύνδεσμος), *adj.* (επίθετο) κλπ. Η μελέτη των παρατηρήσεων αυτών οδηγεί στο συμπέρασμα ότι η ομάδα αποδελτίωσης έτεινε να χαρακτηρίζει τους τύπους βασισμένη περισσότερο, αν και όχι απαραίτητα, στη συντακτική τους λειτουργία.

Στο ΨΑΓ η κατάταξη σε τύπο λήμματος έγινε κατά κύριο λόγο με βάση τη γραμματική ταυτότητα και όχι τη συντακτική λειτουργία των λέξεων. Γι' αυτό, στις αποφάσεις σχετικά με τον τύπο λήμματος ακολουθήθηκαν η φιλοσοφία και οι κατηγοριοποιήσεις της παραδοσιακής γραμματικής, όπως αποτυπώνονται στα εγχειρίδια *Νεοελληνική Γραμματική (της δημοτικής)* του Μανόλη Τριανταφυλλίδη (ΙΝΣ, 2012) και *Νεοελληνική Σύνταξις (της κοινής δημοτικής)* του Αχιλλέα Τζάρτζανου, τ. α' και β' (αφοί Κυριακίδη, 1996).

Η επιλογή της παραδοσιακής γραμμής υπαγορεύτηκε από την αναγκαιότητα να διευθετηθεί όσο το δυνατόν αποτελεσματικότερα ο τεράστιος όγκος του υλικού: έχοντας υπόψη ότι επιμελούνται *λεξικογραφικό αρχείο* και δεν συντάσσουν *λεξικό*, οι ληματογράφοι του ΨΑΓ ακολούθησαν την αρχή της γραμματικής κατηγορίας προκειμένου να οργανώσουν το πλούσιο ληματολόγιο με τον πιο οικονομικό τρόπο, αποφεύγοντας την παράθεση ομώνυμων λημάτων που διαφοροποιούνται στη χρήση.

Η διαφοροποίηση των κριτηρίων γραμματικής κατάταξης ανάμεσα στις δύο ομάδες έχει ως αποτέλεσμα ορισμένες φορές να μην συμπίπτει ο γραμματικός χαρακτηρισμός στο εσωτερικό του δελτίου με εκείνον που εμφανίζεται στο πεδίο *Τύπος λήμματος* του πίνακα μεταδεδομένων και εξηγεί επίσης ανάλογες διαφορές μεταξύ του ΨΑΓ και του *MGED* αλλά

και άλλων σύγχρονων λεξικών που συντάχθηκαν με βάση τις νεότερες αρχές της λειτουργικής γραμματικής και της εστίασης στη χρήση.

Οι γραμματικές κατηγορίες (τύποι λήμματος) με βάση τις οποίες οργανώθηκε το ηλεκτρονικό λημματολόγιο του ΨΑΓ είναι οι εξής:

- **α' συνθετικό**
- **β' συνθετικό**
- **Πρόθημα**
- **Επίθημα**

Στην κωδικοποίηση των παραπάνω κατηγοριών ακολουθήθηκε η λογική της Γραμματικής Τριανταφυλλίδη (*Νεοελληνική Γραμματική (της δημοτικής)*). ΙΝΣ, 2012).

- **Πρόθεση**
- **Σύνδεσμος**

Ως προθέσεις και σύνδεσμοι σημάνθηκαν οι τύποι που αναφέρονται στη Γραμματική Τριανταφυλλίδη και ορισμένες περιπτώσεις μορφολογικών παραλλαγών και διαλεκτικών τύπων (π.χ. *οχ, ώσμε* ως προθέσεις, *νιάνκα, όντας* ως σύνδεσμοι).

- **Επίρρημα**

Στην κατηγορία αυτή εντάσσονται τα επιρρήματα και οι επιρρηματικές φράσεις – συνήθως προθετικά σύνολα ή περιφράσεις που αποτελούνται από περισσότερα επιρρήματα.

Περιπτώσεις ονομάτων με επιρρηματική λειτουργία (π.χ. *αγκαλιά*) σημάνθηκαν ως ονόματα και εντάχθηκαν στο λήμμα του ονόματος, ακόμη και αν η ομάδα Γεωργακά τα είχε χαρακτηρίσει ως *adv.* (επιρρήματα).

Στην περίπτωση λειτουργικά αμφίσημων τύπων, κυρίως όταν δεν είναι σαφές αν πρόκειται για επίρρημα ή για επίθετο σε λειτουργία επιθετικού προσδιορισμού ή επιρρηματικού κατηγορουμένου, η ληματογράφηση και η σήμανση τύπου λήμματος του ΨΑΓ ακολουθεί τη ληματογράφηση της ομάδας Γεωργακά. Στις περιπτώσεις έναρθρης χρήσης τέτοιων τύπων (π.χ. *στα δυτικά*) έγινε η επιλογή οι τύποι αυτοί να ενσωματωθούν στο λήμμα του ονόματος και να σημειωθούν ανάλογα.

Τα ομαλά παραθετικά εντάσσονται στο λήμμα του θετικού βαθμού, ενώ τα ανώμαλα αποτελούν χωριστά λήμματα. Τύποι όπως *το γρηγορότερο, το συντομότερο* κλπ. εντάσσονται στο λήμμα του επιρρήματος, λόγω της παρατήρησης της Γραμματικής Τριανταφυλλίδη για τον υπερθετικό βαθμό του επιρρήματος *γρήγορος* (*Νεοελληνική Γραμματική (της δημοτικής)*). ΙΝΣ, 2012: 274, §663).

- **Άρθρο**

Με τον χαρακτηρισμό αυτόν σημαίνονται το οριστικό και το αόριστο άρθρο. Για τον προσδιορισμό του αόριστου άρθρου *ένας* και τη διάκρισή του από την αόριστη αντωνυμία και το αριθμητικό ακολουθήθηκε η Γραμματική Τριανταφυλλίδη. Και τα δύο άρθρα λημματογραφούνται μόνο στο αρσενικό γένος: *ο* και *ένας*.

Το λήμμα *ένας* περιλαμβάνει όλα τα δελτία που η ομάδα Γεωργακά λημματογράφησε ως *ένας*, *μία* ή *ένα*, ανεξάρτητα από τη γραμματική κατηγορία (άρθρο, αριθμητικό, αντωνυμία). Στο λήμμα αυτό θα βρούμε επίσης τα δελτία που περιλαμβάνουν τους τύπους *μια/μιας*. Τα δελτία διαφοροποιούνται στο εσωτερικό του λήμματος ως προς τη σήμανση του τύπου λήμματος.

- **Αντωνυμία**

Στην κατηγορία αυτή εντάσσονται οι αντωνυμίες που αναφέρονται στη Γραμματική Τριανταφυλλίδη και ορισμένες περιπτώσεις λόγιων επιβιωμάτων από την αρχαία ελληνική και λαϊκών/ διαλεκτικών τύπων. Ο λημματικός τύπος βρίσκεται στην ονομαστική ενικού του αρσενικού, εφόσον υπάρχει αυτή η δυνατότητα. Οι αδύνατοι τύποι των προσωπικών αντωνυμιών, ανεξάρτητα από τη λειτουργία τους, εντάσσονται στο λήμμα του αντίστοιχου δυνατού τύπου.

- **Αριθμητικό**

Στην κατηγορία αυτή εντάσσονται τα αριθμητικά επίθετα και ουσιαστικά του τύπου που ορίζει η Γραμματική Τριανταφυλλίδη. Ο λημματικός τύπος, εφόσον είναι κλιτός, βρίσκεται στην ονομαστική ενικού ή πληθυντικού του αρσενικού. Για το λήμμα *ένας*, βλ. παρατήρηση στην κατηγορία «Άρθρο».

- **Όνομα**

Στην κατηγορία αυτή εντάσσονται τα ουσιαστικά, τα επίθετα και οι ονομαστικές φράσεις.

Δεν γίνεται διάκριση μεταξύ επιθέτων με επιθετική χρήση και ουσιαστικοποιημένων επιθέτων· ενσωματώνονται όλα στο λήμμα του επιθέτου, ο λημματικός τύπος του οποίου βρίσκεται στην ονομαστική ενικού του αρσενικού, εκτός από περιπτώσεις επιθέτων που συναντώνται αποκλειστικά σε διαφορετικό γένος (π.χ. *διπλοραχούσα* & *διπλορραχούσα*).

Παραδείγματα: τα δελτία που περιλαμβάνουν τον τύπο *τελεία* θα τα βρούμε στο λήμμα *τέλειος*· τα δελτία με τον τύπο *Δευτέρα* θα τα βρούμε στο λήμμα *δεύτερος* & *Δεύτερος* & *δέφτερος* και αντίστοιχα: *Τρίτη* → *τρίτος* & *Τρίτος*, *φιλότιμο* → *φιλότιμος*, *Φώτα* → *φως* & *Φως*, *κριτική* → *κριτικός*, *αρχιτεκτονική* → *αρχιτεκτονικός* κλπ.

Για την περίπτωση τύπων που εμφανίζονται λειτουργικά αμφίσημοι μεταξύ επιρρήματος και επιθέτου, βλ. παρατήρηση στην κατηγορία «Επίρρημα».

Τα ομαλά παραθετικά εντάσσονται στο λήμμα του θετικού βαθμού, τα ανώμαλα αποτελούν χωριστά λήμματα που συνδέονται με το λήμμα του θετικού βαθμού.

Τα ουσιαστικά λημματογραφούνται στην ονομαστική του ενικού, εκτός από εκείνα που εμφανίζουν μόνο πληθυντικό αριθμό. Ουσιαστικά με δύο γένη, αρσενικό και θηλυκό (π.χ. *αλήτης - αλήτισσα, τζαναμπέτης - τζαναμπέτισσα*), αποτελούν χωριστά λήμματα μόνο εφόσον η ομάδα Γεωργακά λημματογράφησε χωριστά το θηλυκό.

Παράδειγμα: εφόσον υπάρχει δελτίο που πάνω δεξιά γράφει *τζαναμπέτισσα*, δημιουργήθηκε λήμμα *τζαναμπέτισσα*, χωριστό από το λήμμα *τζαναμπέτης*. Ωστόσο, στα παραθέματα των δελτίων του *τζαναμπέτης* συναντάμε και άλλους τύπους του θηλυκού (*τζαναμπέτισσα, τζαναμπέτα*), οι οποίοι λημματογραφήθηκαν στο πάνω δεξιά μέρος του δελτίου ως *τζαναμπέτης*. Σε τέτοιες περιπτώσεις, τα δελτία με τους μη λημματογραφημένους τύπους του θηλυκού μετακινήθηκαν στο λήμμα του θηλυκού και οι εναλλακτικές μορφές δηλώθηκαν στον τίτλο του: στο συγκεκριμένο παράδειγμα το λήμμα έχει τον τίτλο *τζαναμπέτισσα & τζαναμπέτισσα & τζαναμπέτα*.

Ονόματα με επιρρηματική χρήση λημματογραφούνται και σημαίνονται ως ονόματα (π.χ. *αγκαλιά, χύμα*).

Δοτικές - απολιθώματα με ευρεία χρήση στο γενικό λεξιλόγιο (π.χ. *δυνάμει*) αποτελούν αυτόνομα λήμματα, σημαίνονται ως επίρρημα και συνδέονται με το αντίστοιχο λήμμα σε ονομαστική (στην περίπτωση του *δυνάμει*, με το *δύναμη*).

Ως ονοματικές φράσεις σημαίνονται περιφράσεις που περιλαμβάνουν αποκλειστικά ονόματα (π.χ. *Μεγάλα Διόνυσια*). Στην περίπτωση των αγιωνυμίων, πρακτικοί λόγοι οργάνωσης του μεγάλου αριθμού των ονοματικών φράσεων οδήγησαν στην απόφαση να παραμείνουν αυτόνομα λήμματα μόνο τα τοπωνύμια (π.χ. *Αγία Πετρούπολη, Αγία Σωτήρα*), οι ονοματικές φράσεις με το *άγιος* που εμφανίζουν και μονολεκτική γραφή (π.χ. *αγι-Αντώνης & αγι' Αντώνης & Αγιαντώνης*) και τα ονόματα οντοτήτων της χριστιανικής φιλοσοφίας και λατρείας (π.χ. *άγιο μύρο, Άγιο Πνεύμα*). Τα υπόλοιπα δελτία που λημματογραφήθηκαν από την ομάδα Γεωργακά ως ονοματικές φράσεις με πρώτο μέλος το *άγιος* εντάχθηκαν στο λήμμα *άγιος & Άγιος*.

- **Ρήμα**

Ο λημματικός τύπος τίθεται στο α' ενικό πρόσωπο της οριστικής ενεστώτα, κατά προτίμηση της ενεργητικής φωνής, εφόσον η φωνή αυτή μαρτυρείται έστω από μία έγκυρη πηγή.

Στους τίτλους λήμματος των αλληλοπαθητικών αποθετικών ρημάτων επιλέχθηκε το α' ενικό πρόσωπο.

Τυχόν παγιωμένες προστακτικές που συναντώνται και με μη ρηματικές λειτουργίες (π.χ. *άρων άρον, σώσε*) και απαρέμφατα (π.χ. *γίνεσθαι*) εντάσσονται επίσης στο λήμμα του αντίστοιχου ρήματος και σημαίνονται ως ρήμα.

Οι άκλιτες ενεργητικές μετοχές σε *-οντας*, *-ώντας* εντάσσονται στο λήμμα του ρήματος, αλλά σημαίνονται ως μετοχές. Οι κλιτές μετοχές ενεργητικής και παθητικής φωνής αποτελούν αυτόνομα λήμματα που συνδέονται με το λήμμα του αντίστοιχου ρήματος.

- **Μετοχή**

Χωριστά λήμματα από το αντίστοιχο ρήμα αποτελούν όλες οι κλιτές μετοχές, ανεξάρτητα από τη λημματογράφηση της ομάδας Γεωργακά στα δελτία και ανεξάρτητα από το αν έχουν ονομαστική λειτουργία ή συμμετέχουν στον σχηματισμό περιφραστικών τύπων του ρήματος. Τα λήμματα των μετοχών αυτών συνδέονται με τα λήμματα των αντίστοιχων ρημάτων.

Οι άκλιτες μετοχές (σε *-οντας*, *-ώντας*) παραμένουν στο λήμμα του αντίστοιχου ρήματος και σημαίνονται ως μετοχή.

Οι ουσιαστικοποιημένες μετοχές εντάσσονται στο λήμμα της μετοχής και σημαίνονται ως μετοχή, ακόμη και αν στη σύγχρονη κοινή νεοελληνική έχουν παγιωθεί ως ουσιαστικά (π.χ. *προϊόν* → *προϊών*, *πρωτεύουσα* → *πρωτεύων*, *όζον* → *όζων*). Ο λημματικός τύπος βρίσκεται στην ονομαστική ενικού του αρσενικού, εκτός από τις περιπτώσεις σπάνιων τύπων που στο αρχείο συναντώνται αποκλειστικά σε διαφορετικό γένος και η έρευνα έδειξε ότι ο τύπος του αρσενικού δεν είναι εύχρηστος (π.χ. *αντιπαραλήγουσα*, *καθήκον*, *οικουμένη*).

Σύνθετα με β' συνθετικό μετοχή σημαίνονται επίσης ως μετοχή, ακόμη και αν το αντίστοιχο «πρωτότυπο» ρήμα δεν μαρτυρείται (π.χ. *υπερπρωτεύουσα*).

Μετοχές τριτόκλιτες όπως η *άρχων* σημαίνονται ως μετοχές, ενώ η μορφολογική τους εξέλιξη σε ουσιαστικό (π.χ. *άρχοντας*) αποτελεί χωριστό λήμμα και σημαίνεται ως όνομα. Τα δύο λήμματα συνδέονται λόγω των κοινών τους τύπων. Η κατάταξη σε λήμμα και η σήμανση του τύπου λήμματος ακολουθεί τη λημματογράφηση της ομάδας Γεωργακά στην πάνω δεξιά πλευρά του δελτίου.

- **Άλλη κατηγορία**

Στην κατηγορία αυτή εντάσσονται λήμματα που δεν εμπίπτουν σε καμία από τις υπόλοιπες κατηγορίες: θέματα λέξεων, μόρια, γράμματα της αλφαβήτου, επιφωνήματα, ηχοποίητες λέξεις που δεν έχουν ενσωματωθεί στο κλιτικό σύστημα, γραμματικά αταύτιστα λήμματα, παραθέματα από λήμματα λεξικών στα οποία η λέξη εμφανίζεται να ανήκει σε περισσότερες γραμματικές κατηγορίες, φράσεις με μέλη που ανήκουν σε διαφορετικές γραμματικές κατηγορίες και δεν μπορούν να υπαχθούν στην κατηγορία *Όνομα* ή *Επίρρημα*, δάνειοι μουσικοί και ναυτικοί (κυρίως) όροι που δεν είναι σαφές αν στη νεοελληνική αποτελούν ονόματα, επιρρήματα ή προστακτικές ρημάτων κλπ.

Μορφολογία και ορθογραφία στο λημματολόγιο του ΨΑΓ

Στους τίτλους των λημμάτων του ΨΑΓ επιλέχθηκε ο μονοτονισμός σύμφωνα με τη Γραμματική Τριανταφυλλίδη και, εκτός αναπόφευκτων εξαιρέσεων, η μορφολογία της δημοτικής.

Για τις κλιτές λέξεις, ανεξάρτητα από τη λημματογράφηση της ομάδας Γεωργακά, στον τίτλο λήμματος καταγράφεται η ονομαστική του ενικού για τα πτωτικά, το αρσενικό γένος για τα τριγενή ή διγενή και το α' ενικό της οριστικής ενεστώτα ενεργητικής φωνής για τα ρήματα, εκτός και αν οι τύποι αυτοί δεν υφίστανται, π.χ. στις περιπτώσεις πτωτικών που απαντούν μόνο στον πληθυντικό, στερεοτυπικών επιθέτων που συναντώνται μόνο στο θηλυκό, αριθμητικών επιθέτων πέραν του ένας, αποθετικών ρημάτων κλπ. Αναλυτικότερες λεπτομέρειες για την κωδικοποίηση αυτή βρίσκουμε στην ενότητα [«Γραμματική κατηγοριοποίηση των λημμάτων και λημματογράφηση»](#).

Η ορθογράφηση στον τίτλο λήμματος ακολουθεί τη μαρτυρία των πηγών που καταγράφονται στα δελτία, αλλά η χρήση των διαλυτικών ακολουθεί τη Γραμματική Τριανταφυλλίδη. Γραφές με αριθμητικά ψηφία ή με λατινικούς χαρακτήρες και φωνητικές μεταγραφές δεν καταγράφονται στον τίτλο του λήμματος. Τύποι με φθογικά πάθη καταγράφονται μόνο στα λήμματα - φράσεις. Τύποι με κεφαλαίο καταγράφονται μόνο εφόσον συναντώνται ταυτόχρονα και στο παράθεμα και στη λημματογράφηση της ομάδας Γεωργακά. Για λόγους οικονομίας στην πολυτυπία των λημμάτων, τύποι με παύλες καταγράφονται μόνο εφόσον αποτελούν τη μοναδική γραφή του τύπου στις πηγές και τη λημματογράφηση πάνω δεξιά. Καταγράφονται επίσης ορθογραφικές προτάσεις που αποκλίνουν από τους σύγχρονους επίσημους ορθογραφικούς κανόνες, όπως π.χ. οι προτάσεις του Ψυχάρη και του Καζαντζάκη, ή ορθογραφίες που στηρίζονται σε παρετυμολόγηση ή παραφθορά αλλά παρουσιάζονται σε δόκιμα κείμενα.

Ένα θέμα που θα προκύψει στη χρήση του ΨΑΓ από αυτήν την τελευταία κατηγορία καταγραφών είναι οι εναλλακτικοί μορφολογικοί τύποι που εμφανίζονται μεν σε δόκιμα κείμενα, αλλά η ορθογραφία τους ίσως «ξενίσει» τον χρήστη, καθώς αποκλίνει από τους κανόνες της πρότυπης νεοελληνικής. Είναι προφανές ότι οι τύποι που απηχούν εναλλακτικές ορθογραφικές προτάσεις - αντανάκλασεις φάσεων του γλωσσικού ζητήματος μπορούν να ερμηνευτούν και να αντιμετωπιστούν στην ιστορική τους διάσταση. Η πραγματική όμως πρόκληση στη λημματογράφηση του ΨΑΓ έγκειται στην καταγραφή τύπων από έγκυρες πηγές (κείμενα που έχουν εκδοθεί, άρα αναμένει κανείς να έχουν περάσει από φιλολογική επιμέλεια), η ορθογράφηση των οποίων δημιουργεί βάσιμες υπόνοιες που ενοχοποιούν τον δαίμονα του τυπογραφείου ή μορφολογικές, ετυμολογικές και ορθογραφικές παρανοήσεις που ξέφυγαν από την κρησάρα του επιμελητή ή της επιμελήτριας.

Το θέμα αυτό απασχόλησε πολύ την ομάδα ηλεκτρονικής λημματογράφησης, προκειμένου να μην καταστεί το ΨΑΓ αρχείο καταγραφής τυπογραφικών λαθών σε εκδόσεις. Οι αποφάσεις στηρίχτηκαν στην αρχή ότι το αρχείο Γεωργακά είναι περιγραφικό και όχι ρυθμιστικό, και άρα στο λημματολόγιο του ΨΑΓ πρέπει να καταγραφούν όλοι οι καλοσηματισμένοι και πιθανόν καλοσηματισμένοι τύποι. Αυτό σημαίνει ότι σε περιπτώσεις οφθαλμοφανών σφαλμάτων που σε καμιά περίπτωση δεν δικαιολογούνται

από τους μηχανισμούς της γλώσσας, οι τύποι δεν καταγράφονται στον τίτλο του λήμματος. Σε περιπτώσεις όμως που ένας τύπος αποκλίνει μεν από τον κανόνα της πρότυπης ή μαρτυρημένων διαλεκτικών/ ιδιωματικών μορφών αλλά είναι πιθανός με βάση τους λεξιλογικούς μηχανισμούς, ειδικά αν μαρτυρείται σε περισσότερες πηγές ή αν χρησιμοποιείται συστηματικά από τον ίδιο συγγραφέα, ο τύπος καταγράφεται στον τίτλο του λήμματος. Τα κριτήρια αυτά εφαρμόστηκαν και για τύπους που συναντώνται σε παραθέματα και για τύπους που καταγράφονται μόνο ως λημματογραφικές εκτιμήσεις της ομάδας Γεωργακά.

Συνδέσεις μεταξύ λημμάτων

Δύο λήμματα A και B είναι συνδεδεμένα μεταξύ τους, όταν ο χρήστης που βλέπει το λήμμα A παραπέμπεται και στο λήμμα B. Η ύπαρξη συνδεδεμένων λημμάτων σημειώνεται στον χώρο των μεταδεδομένων, στην περιοχή *Συνδεδεμένα λήμματα*, ο τίτλος της οποίας εμφανίζεται ως υπερσύνδεσμος κόκκινου χρώματος, ενώ στο σχετικό πεδίο παρατίθενται όλα τα συνδεδεμένα λήμματα. Αν πατήσουμε τον υπερσύνδεσμο, ανοίγει χωριστή καρτέλα με όλα τα λήμματα του πεδίου, στην οποία η εμφάνιση των λημμάτων και η πλοήγηση ακολουθούν τις αρχές της κεντρικής σελίδας του ΨΑΓ.

Σύνδεση ανάμεσα σε δύο λήμματα γίνεται στις ακόλουθες περιπτώσεις:

- Όταν στα παραθέματα δελτίων που ανήκουν στο λήμμα A γιατί η ομάδα Γεωργακά τις λημματογράφησε ως A, συναντάται μορφολογική παραλλαγή B η οποία υπάρχει ως χωριστό λήμμα.
- Όταν δύο διαφορετικά μεταξύ τους λήμματα εμφανίζουν κοινούς τύπους (π.χ. τα λήμματα *στρατώννα* και *στρατώννας* συνδέονται λόγω κοινών τύπων όπως η αιτιατική του ενικού και ο πληθυντικός που σε ορισμένα δελτία απαντούν άναρθροι. Συχνές είναι επίσης οι συνδέσεις μεταξύ ρηματικών λημμάτων εξαιτίας κοινών τύπων, συνήθως του αορίστου).
- Στα λήμματα - φράσεις: τα περιφραστικά λήμματα συνδέονται με τα λήμματα των συστατικών τους, είτε τα λήμματα αυτά στο παράθεμά τους περιλαμβάνουν τη φράση είτε όχι.
- Οι κλιτές μετοχές συνδέονται με τα λήμματα των αντίστοιχων ρημάτων.
- Οι παγιωμένες δοτικές που αποτελούν αυτόνομα λήμματα συνδέονται με τα αντίστοιχα λήμματα - ονόματα (π.χ. το λήμμα *δυνάμει* συνδέεται με το λήμμα *δύναμη*).

Η σύνδεση είναι αμφίδρομη. Αυτό σημαίνει ότι το λήμμα *παρά τρίχα* & *παρατρίχα* συνδέεται με το λήμμα *παρά* & *πάρα* (όπως και με το *τρίχα*), αλλά και ότι το *παρά* & *πάρα* συνδέεται και με το *παρά τρίχα* & *παρατρίχα* και με όλα τα λήμματα - φράσεις που περιλαμβάνουν τη συγκεκριμένη πρόθεση. Όταν λοιπόν επιλέγουμε το λήμμα *παρά* & *πάρα*, στο πεδίο *Συνδεδεμένα λήμματα* εμφανίζεται ένας μεγάλος αριθμός λημμάτων - φράσεων.

Δυνατότητες αναζήτησης

Στο ΨΑΓ μπορούμε να επιλέξουμε ανάμεσα σε δύο τρόπους αναζήτησης: την απλή και τη σύνθετη.

Απλή αναζήτηση

Απλή αναζήτηση ονομάζουμε στο ΨΑΓ την αναζήτηση που λαμβάνει υπόψη μόνο την παράμετρο *Λήμμα*. Στην πάνω δεξιά πλευρά όλων των ενοτήτων του δικτυακού τόπου του αρχείου Γεωργακά θα συναντήσουμε το εικονίδιο της απλής αναζήτησης:

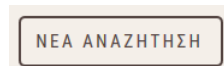

Αν πατήσουμε πάνω στο εικονίδιο, θα ανοίξει πεδίο στο οποίο μπορούμε να πληκτρολογήσουμε το στοιχείο που μας ενδιαφέρει. Κατόπιν, πατώντας το πλήκτρο Enter μεταφερόμαστε στη σελίδα των αποτελεσμάτων.

Στο πεδίο αναζήτησης μπορούμε να πληκτρολογήσουμε ολόκληρη λέξη, φράση ή περιφραστικό τύπο ή τμήμα λέξης ορισμένο από τον τελεστή %. Περισσότερες λεπτομέρειες για τη δυνατότητα αναζήτησης με βάση το λήμμα θα βρούμε στην υποενότητα [«Λήμμα»](#) της [«Σύνθετης αναζήτησης»](#).

Σύνθετη αναζήτηση

Για να μεταβούμε στην περιοχή της σύνθετης αναζήτησης, πατάμε το πλήκτρο *Νέα Αναζήτηση* που θα βρούμε στην πάνω αριστερή πλευρά της κεντρικής σελίδας του ΨΑΓ:

Με το πάτημα του πλήκτρου η κεντρική σελίδα του ΨΑΓ σκιάζεται και εμφανίζεται η καρτέλα της σύνθετης αναζήτησης:

Λήμμα

Ακριβής αναζήτηση

Τύπος λήμματος

Επιλογή...

Συγγραφέας

Επιλογή...

Συμμετοχή σε άλλα έργα

Τίτλος έργου

Επιλογή...

Εφημερίδα - Περιοδικό

Επιλογή...

Είδος πηγής

Επιλογή...

α' έκδοση

Επιλογή...

ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΣ   ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ

Αν θέλουμε να επανέλθουμε στην κεντρική σελίδα του ΨΑΓ χωρίς να ολοκληρώσουμε την αναζήτηση, πατάμε πάνω σε κάποιο σημείο της σκιασμένης περιοχής.

Αν πατήσουμε το πλήκτρο *Αναζήτηση*, το πεδίο της σύνθετης αναζήτησης υποχωρεί και εμφανίζεται η κεντρική σελίδα του ΨΑΓ με τα αποτελέσματα της αναζήτησης. Για να ανακαλέσουμε την καρτέλα της σύνθετης αναζήτησης πατάμε το πλήκτρο *Νέα Αναζήτηση* της κεντρικής σελίδας. Η καρτέλα διατηρεί κάθε φορά τις παραμέτρους της τελευταίας αναζήτησης που πραγματοποιήσαμε. Για να ακυρώσουμε όλες τις επιλογές μας, πατάμε το πλήκτρο *Καθαρισμός*.

Προσοχή: αν το πεδίο *Λήμμα* μείνει κενό, η αναζήτηση δεν θα επιστρέψει αποτελέσματα. Αν δεν επιθυμούμε να περιλάβουμε την παράμετρο του λήμματος στην αναζήτησή μας, πληκτρολογούμε στο πεδίο *Λήμμα* τον τελεστή %.

Τα πεδία αναζήτησης είναι τα εξής:

Λήμμα

Στο πεδίο αυτό πληκτρολογούμε τον τύπο που θέλουμε να αναζητήσουμε. Μπορούμε να αναζητήσουμε ολόκληρες λέξεις, φράσεις ή περιφραστικούς τύπους και τμήματα λέξεων. Αν δεν επιθυμούμε να περιλάβουμε την παράμετρο *Λήμμα* στην αναζήτησή μας, στο πεδίο αυτό πρέπει να πληκτρολογήσουμε τον τελεστή %.

Αν πληκτρολογήσουμε **ολόκληρη λέξη**, τότε, εφόσον η λέξη που πληκτρολογούμε υπάρχει στο ληματολόγιο του ΨΑΓ, θα εμφανιστούν όλα τα λήμματα που περιλαμβάνουν στον τίτλο τους τη λέξη είτε ως α' τύπο, είτε ως β', γ' κλπ. τύπο είτε ως μέλος φράσης. Επίσης, στο πεδίο μπορούμε να πληκτρολογήσουμε **συνδυασμό λέξεων** (π.χ. *παλιά Ελλάδα, εν*

τάξει) και να μας επιστραφούν αποτελέσματα εφόσον ο συνδυασμός συμμετέχει σε τίτλο λήμματος του ΨΑΓ.

Μπορούμε ακόμη να πληκτρολογήσουμε **τμήμα λέξης**, ορισμένο από τον τελεστή %: η αναζήτηση με το τμήμα *αρχαιο%* θα μας επιστρέψει όλα τα λήμματα που αρχίζουν από *αρχαιο-*, η αναζήτηση με το τμήμα *%αρχείο* θα μας επιστρέψει όλα τα λήμματα που λήγουν σε *-αρχείο*, πληκτρολογώντας *%αρχ%* θα βρεθούμε μπροστά σε όλα τα λήμματα του ΨΑΓ που περιλαμβάνουν το τμήμα αυτό σε κάποιον τύπο του τίτλου τους και πληκτρολογώντας *καλο%μενος* θα προσπελάσουμε τα λήμματα του ΨΑΓ που αρχίζουν από *καλο%* και λήγουν σε *%μενος*.

Αν θέλουμε να συγκεντρώσουμε τους **τύπους που διαφέρουν μόνο κατά έναν χαρακτήρα σε συγκεκριμένη θέση**, πληκτρολογούμε στη θέση αυτή την κάτω παύλα (_). Έτσι, αν πληκτρολογήσουμε *μ_ρος*, θα μας επιστραφούν τα λήμματα *μέρος*, *μηρός*, *μπρος* κλπ. καθώς και τα λήμματα - φράσεις στα οποία αυτοί οι τύποι συμμετέχουν. Αν θέλουμε τύπους που διαφοροποιούνται κατά δύο χαρακτήρες σε συγκεκριμένες θέσεις, πληκτρολογούμε σε καθεμιά από τις θέσεις αυτές την κάτω παύλα κ.ο.κ.

Οι τύποι που αναζητούμε στο πεδίο *Λήμμα* μπορούν να είναι τονισμένοι ή άτοννοι, γραμμένοι με κεφαλαίους ή πεζούς χαρακτήρες. Αν όμως τσεκάρουμε το πεδίο **Ακριβής αναζήτηση**, λαμβάνεται υπόψη ο τονισμός και η γραφή με πεζά ή κεφαλαία των τύπων που πληκτρολογούμε. Με επιλεγμένη την ακριβή αναζήτηση, διαφορετικά αποτελέσματα θα μας επιστρέψει η αναζήτηση του τύπου *σχολή*, διαφορετικά η αναζήτηση του *Σχολή* και άλλα του *σχόλη*, ενώ η αναζήτηση του άτονου *σχολη* δεν θα μας επιστρέψει κανένα λήμμα.

Τύπος λήμματος

Στο πεδίο εμφανίζεται κυλιόμενο μενού με τις γραμματικές κατηγορίες στις οποίες μπορούμε να περιορίσουμε την αναζήτησή μας. Οι διαθέσιμες γραμματικές κατηγορίες είναι: **χωρίς επιλογή, α' συνθετικό, άλλη κατηγορία, αντωνυμία, άρθρο, αριθμητικό, β' συνθετικό, επίθημα, επίρρημα, μετοχή, όνομα, πρόθεση, πρόθημα, ρήμα, σύνδεσμος**. Μπορούμε να επιλέξουμε μία κατηγορία κάθε φορά.

Συγγραφέας

Στο πεδίο αυτό εμφανίζεται κυλιόμενο μενού με όλους τους συγγραφείς που έχουν αποδελτιωθεί. Στον κατάλογο των συγγραφέων εμφανίζονται όλα τα ονόματα που στον πίνακα μεταδεδομένων απαντούν στα πεδία *Συγγραφέας* και *Άλλοι Συγγραφείς*. Μπορούμε να επιλέξουμε ένα όνομα κάθε φορά.

Στο κυλιόμενο μενού μπορούμε είτε να διατρέξουμε τον κατάλογο των ονομάτων μέχρι να βρούμε εκείνο που μας ενδιαφέρει είτε να πληκτρολογήσουμε το όνομα του συγγραφέα μέχρι να εμφανιστεί στον κατάλογο, εφόσον υπάρχει έργο του αποδελτιωμένο στο ΨΑΓ.

Όταν επιλέγουμε όνομα από το πεδίο *Συγγραφέας* χωρίς να έχουμε τσεκάρει την επιλογή *Συμμετοχή σε άλλα έργα*, τα αποτελέσματα θα αφορούν δελτία στα μεταδεδομένα των οποίων το επιλεγμένο όνομα εμφανίζεται στο πεδίο *Συγγραφέας*. Αν τσεκάρουμε την επιλογή *Συμμετοχή σε άλλα έργα*, θα εμφανιστούν και τα λήμματα στα δελτία των οποίων ο επιλεγμένος συγγραφέας εμφανίζεται στο πεδίο *Άλλοι συγγραφείς*. Πρέπει να σημειωθεί

ότι ορισμένοι συγγραφείς έχουν αποδελτιωθεί στο ΨΑΓ μόνο μέσω συμμετοχών στην κατηγορία Άλλοι συγγραφείς.

Προσοχή: αν αφήσουμε το πεδίο *Συγγραφέας* κενό ή επιλέξουμε από το μενού το «Χωρίς επιλογή» η παράμετρος *Συγγραφέας* παραμένει ανενεργή. Αν όμως επιλέξουμε από το μενού το «---» θα επιστραφούν διαφορετικά αποτελέσματα, καθώς η παράμετρος θα ενεργοποιηθεί για τα έργα εκείνα που στο πεδίο συγγραφέα εμφανίζουν την ένδειξη αυτή.

Τίτλος έργου

Όταν στο πεδίο *Συγγραφέας* έχουμε επιλέξει ένα όνομα, στο πεδίο *Τίτλος έργου* εμφανίζονται σε κυλιόμενο μενού τα έργα του που έχουν αποδελτιωθεί. Μπορούμε να περιορίσουμε την αναζήτηση σε κάποιο από τα έργα αυτά ή να αφήσουμε το πεδίο κενό, οπότε η αναζήτηση θα αφορά όλα τα αποδελτιωμένα έργα του συγγραφέα.

Εφημερίδα - Περιοδικό

Στο πεδίο αυτό εμφανίζεται κυλιόμενο μενού με τα περιοδικά και τις εφημερίδες που συμμετέχουν στο ΨΑΓ. Είναι δυνατόν να επιλέξουμε περισσότερα από ένα στοιχεία – μπορούμε μάλιστα να τα επιλέξουμε και όλα.

Είδος πηγής

Η αναζήτηση ανά είδος πηγής περιορίζει τα αποτελέσματα της αναζήτησης ως προς το είδος λόγου/ κειμενικό είδος, επιτρέποντας προσεγγίσεις κειμενοκεντρικού χαρακτήρα στο υλικό του ΨΑΓ. Μπορούμε να επιλέξουμε περισσότερα από ένα είδη.

Α΄ έκδοση

Στο πεδίο αυτό εμφανίζεται κυλιόμενο μενού που επιτρέπει την αναζήτηση με βάση τη χρονολογία α΄ έκδοσης του αποδελτιωμένου τόμου. Η επιλογή χ.χ. (χωρίς χρονολόγηση) αντιστοιχεί σε δελτία, οι πηγές των οποίων δεν στάθηκε δυνατόν να ταυτιστούν χρονολογικά. Μπορούμε να επιλέξουμε μόνο ένα στοιχείο κάθε φορά.

Καλάθι

Το καλάθι είναι αποθετήριο στο οποίο ο χρήστης μπορεί να αποθηκεύσει δελτία, δημιουργώντας τη δική του συλλογή. Ο εγγεγραμμένος χρήστης έχει περισσότερες επιλογές διαχείρισης των περιεχομένων του και μπορεί να τα αποθηκεύσει.

Στο καλάθι μπορούμε να προσθέσουμε δελτία από ποικίλα λήμματα, από αναζητήσεις με διαφορετικές παραμέτρους και από το περιβάλλον των συνδεδεμένων λημμάτων. Ο αριθμός που εμφανίζεται πάνω από το εικονίδιο του καλάθιού δηλώνει πόσα δελτία έχουν αποθηκευτεί στο καλάθι.

Όταν στην οθόνη εμφανίζεται ένα δελτίο που θέλουμε να προσθέσουμε στη συλλογή μας, τοποθετούμε τον δρομέα στο εικονίδιο του καλάθιού. Τότε, κάτω από το εικονίδιο εμφανίζεται μενού με τρεις επιλογές:

- *Προσθήκη δελτίου:* το τρέχον δελτίο αποθηκεύεται στο καλάθι.
- *Άδειασμα καλάθιού:* τα περιεχόμενα του καλάθιού διαγράφονται.

- *Προβολή καλαθιού*: τα περιεχόμενα του καλαθιού εμφανίζονται σε νέα καρτέλα, σε περιβάλλον ανάλογο με την κεντρική σελίδα του ΨΑΓ.

Στο περιβάλλον των περιεχομένων του καλαθιού, ο συνδεδεμένος χρήστης έχει τις εξής δυνατότητες (εμφανίζονται αν τοποθετήσουμε τον δρομέα πάνω στο εικονίδιο του καλαθιού):

- *Αποθήκευση δελτίου*: το τρέχον δελτίο αποθηκεύεται σε νέα ή σε υπάρχουσα συλλογή του χρήστη.
- *Διαγραφή δελτίου*: το τρέχον δελτίο διαγράφεται από τα περιεχόμενα του καλαθιού.
- *Αποθήκευση καλαθιού*: τα περιεχόμενα του καλαθιού αποθηκεύονται ως νέα συλλογή ή προστίθενται σε ήδη υπάρχουσα συλλογή του χρήστη.
- *Άδειασμα καλαθιού*: τα περιεχόμενα του καλαθιού διαγράφονται.

Στον μη συνδεδεμένο χρήστη εμφανίζεται μόνο η δυνατότητα διαγραφής δελτίου.

Συλλογές

Στο περιβάλλον αυτό ο συνδεδεμένος χρήστης μπορεί να ανακαλεί και να επεξεργάζεται τις συλλογές του και να δημιουργεί νέες συλλογές. Το περιβάλλον των συλλογών είναι προσβάσιμο είτε από το κεντρικό μενού του δικτυακού τόπου (*Αρχείο Γεωργακά* → *Συλλογές*) είτε από το εικονίδιο που βρίσκεται κάτω από εκείνο του καλαθιού στην κεντρική σελίδα του ΨΑΓ.

Στον χώρο των συλλογών, ο χρήστης μπορεί να δει τις συλλογές του. Αν θέλει να αναζητήσει μια συγκεκριμένη συλλογή, μπορεί να πληκτρολογήσει στο πεδίο *Αναζήτηση* τον τίτλο της ή τμήμα του ορισμένο από τον τελεστή %.

Κάθε συλλογή του χρήστη εμφανίζεται με τα εξής στοιχεία:

- *A/A*: Σειρά στον κατάλογο των συλλογών. Οι συλλογές κατατάσσονται αλφαβητικά.
- *Τίτλος*: Τίτλος συλλογής.
- *Πληροφορίες*: Στοιχεία που καταχωρεί ο χρήστης.
- *Κλειδί*: Είναι ο μοναδικός κωδικός που δίνει το ΨΑΓ σε κάθε συλλογή. Τον κωδικό αυτόν μπορεί να τον μοιραστεί ο δημιουργός της συλλογής με άλλον χρήστη, προκειμένου ο δεύτερος να αποθηκεύσει τη συλλογή στον δικό του λογαριασμό.
- *Ενέργειες*: Δίνεται η δυνατότητα επεξεργασίας της συλλογής και διαγραφής της από το περιβάλλον του χρήστη.

Αν ο χρήστης επιλέξει τη δυνατότητα *Επεξεργασία συλλογής*, μπαίνει στο υποπεριβάλλον της συγκεκριμένης συλλογής. Εκεί μπορεί να περιηγηθεί στα λήμματα της συλλογής, όπως ακριβώς και στη σελίδα των συνδεδεμένων λημμάτων, και να τροποποιήσει τον τίτλο της συλλογής (πεδίο *Συλλογή*) και τις πληροφορίες της. Ακόμη, μέσω των εικονιδίων δεξιά στη σελίδα, έχει τις εξής επιλογές:

- *Αντιγραφή/ Μετακίνηση δελτίου*: Ο χρήστης μπορεί να αντιγράψει ή να μετακινήσει το τρέχον δελτίο σε άλλη συλλογή του ή στο καλάθι. Αν πατήσει το

σχετικό εικονίδιο, εμφανίζεται στα αριστερά της σελίδας μενού με επιλογές ενεργειών και προορισμών.

- *Διαγραφή δελτίου*: Ο χρήστης μπορεί να διαγράψει το δελτίο από τη συλλογή.
- *Αποθήκευση αλλαγών*: Ο χρήστης μπορεί να αποθηκεύσει τις αλλαγές που πραγματοποίησε στη συλλογή.

Ο χρήστης έχει τη δυνατότητα να δημιουργήσει μια νέα συλλογή πατώντας το εικονίδιο της πρόσθεσης πάνω δεξιά. Δίνονται δύο δυνατότητες δημιουργίας νέας συλλογής:

- Με εισαγωγή στοιχείων: Ο χρήστης καταχωρίζει τίτλο και πληροφορίες, δημιουργώντας μια νέα κενή συλλογή.
- Με εισαγωγή κλειδιού: Ο χρήστης καταχωρίζει το κλειδί της συλλογής ενός άλλου χρήστη και η συλλογή αποθηκεύεται στον δικό του χώρο συλλογών.